



Procesevaluatie Prima methode

Onderzoek naar waardering en gebruik

Marlotte Fabrie

Uitgegeven door
VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam

november 2013

Intern rapport: [Vul het interne rapportnummer in]

Projectnummer: [Vul het projectnummer in]

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk

1	Inleiding	5
2	Doel en methode	6
2.1	Doel van het onderzoek	6
2.1.1	Vraagstelling	6
2.2	Methode	6
3	Resultaten	7
3.1	Achtergrond informatie	7
3.2	Bekendheid Prima basispakket	8
3.3	Gebruik en waardering Prima basispakket	8
3.4	Reden om het pakket te bestellen	12
3.5	Digitaal vs. Papier	12
3.6	Kosten van het Prima basispakket	14
3.7	Extra Modules	14
3.8	Tot slot	15
4	Conclusies	16
4.1	Hoe groot is het bereik van de implementatie activiteiten?	16
4.2	Hoeveel scholen voeren Prima basismodule uit. En welke onderdelen voeren zij uit?	16
4.3	Hoeveel scholen voeren de aanvullende modules uit? En welke modules voeren zij uit?	16
4.4	Hoe waarderen gebruikers de Prima basismodule en de aanvullende modules? (duidelijkheid, praktisch in gebruik, nuttig, tijdsinvestering)?	16
4.5	Wat zijn de succes- en faalfactoren van de nieuwe Prima aanpak?	17
Bijlage 1	Vragenlijst	19

1

Inleiding

De Prima aanpak is gebaseerd op het ontwerp van de Noorse deskundige Dan Olweus. De aanpak is een goed voorbeeld van een structurele, planmatige aanpak waar alle geledingen van de school intensief bij zijn betrokken. De Prima anti-pestmethode helpt daadwerkelijk bij het terugdringen van de pestproblematiek op de basisschool (als enige beoordeeld als 'waarschijnlijk effectief' in de CGL database). PRIMA wordt met het oog op de behoefte van scholen doorontwikkeld naar een nieuwe aanpak en moet hiervoor opnieuw worden ingediend bij de erkenningscommissie. Om dit goed te doen is evaluatie van de nieuwe aanpak noodzakelijk.

De nieuwe Prima aanpak zal bestaan uit een basispakket en een aantal aanvullende modules. VeiligheidNL biedt het basispakket, bestaande uit het lespakket en de Pestmeter, nu gratis aan bij scholen. Het lespakket is gebaseerd op de film *Spijt!* naar het beroemde boek van Carry Slee.

Bij het project hoort een digitale pestmeter met inlogcode. Leerlingen vullen individueel de pestmeter in hiermee wordt inzicht verschaft in het pestgedrag op school- en klasniveau. Na afloop van het project worden de resultaten gemeten. De Pestmeter kent ook een docentgedeelte. De school vult hun beginsituatie in en ontvangt een advies om de aanpak van pesten levend te houden op de school.

Het basispakket wordt breed verspreid bij de film *'Spijt'* door deze te verstrekken aan basisscholen en scholen voor het voortgezet onderwijs. Scholen die verder willen met de aanpak kunnen naar behoefte meer modules via VeiligheidNL afnemen.

Vanaf april 2013 wordt het basispakket actief aan basisscholen en scholen voor het voortgezet onderwijs aangeboden. Al deze scholen (10.000 scholen) hebben een mailing ontvangen over dit pakket. De doelstelling van Prima is dat minimaal 2000 klassen (50.000 leerlingen) het basispakket zullen bestellen.

De doelgroep van de evaluatie bestaat uit de directies en andere medewerkers van basisscholen die het basispakket van Prima besteld hebben.

2

Doel en methode

2.1 Doel van het onderzoek

Doel van de evaluatie is inzicht krijgen in het bereik, het gebruik, de succes- en faalfactoren en de waardering van het basispakket en de specifieke onderdelen daarvan. Afhankelijk van de resultaten van de evaluatie wordt de nieuwe aanpak en de implementatie bij directies van scholen verbeterd.

2.1.1 Vraagstelling

- 1) Hoe groot is het bereik van de implementatie activiteiten?
- 2) Hoeveel scholen voeren PRIMA basismodule uit. En welke onderdelen voeren zij uit?
- 3) Hoeveel scholen voeren de aanvullende modules uit? En welke modules voeren zij uit?
- 4) Hoe waarden gebruikers de PRIMA basismodule en de aanvullende modules? (duidelijkheid, praktisch in gebruik, nuttig, tijdsinvestering)?
- 5) Wat zijn de succes- en faalfactoren van de nieuwe PRIMA aanpak?

2.2 Methode

Er is een kwantitatieve methode van data verzamelen gebruikt om inzicht te krijgen in welke onderdelen de scholen hebben geïmplementeerd of van plan zijn te implementeren. Door middel van een online vragenlijst zijn de bestellers van het Prima basispakket ondervraagd. Tevens hebben we hen in deze vragenlijst gevraagd naar de waardering van het basispakket (duidelijkheid, praktisch in gebruik, nuttig, tijdsbesteding voor school). Hierdoor kunnen ook succes- en faalfactoren in kaart worden gebracht.

Het veldwerk voor dit onderzoek werd uitgevoerd in de periode 28 oktober t/m 11 november 2013. De eerste uitnodigingsmail om deel te nemen aan het onderzoek is verstuurd op 28 oktober 2013. Een week later, 4 november 2013 is er een reminder uitgestuurd.

De gemiddelde invulduur van de vragenlijst bedroeg 10 minuten.

Door de vragenlijst in te vullen maakten de respondenten kans op een Bol.com cadeaubon van €25,-.

3

Resultaten

In deze paragraaf zullen de resultaten van het online onderzoek onder bestellers van het Prima basispakket beschreven worden. Dit onderzoek is uitgevoerd in september/oktober 2013 en heeft als doel om in kaart te brengen hoe het Prima basispakket in de praktijk wordt gewaardeerd en gebruikt.

3.1

Achtergrond informatie

In totaal hebben 155 respondenten de vragenlijst ingevuld. Dit is 17% van het totale aantal bestellers (910). De lage respons kan te maken hebben met het feit dat ongeveer de helft van de email adressen zijn overgeschreven van bestelkaarten en dus gemakkelijk fouten kunnen bevatten. Na het versturen van de uitnodigingsmail voor het onderzoek kwamen er ook heel erg veel (± 200) foutmeldingen binnen.

Van alle respondenten werkt 57% op een school voor Primair onderwijs en 43% op een school voor voortgezet onderwijs. Iets meer dan de helft (52%) van de respondenten werkt op een school met meer dan 250 leerlingen (zie tabel 1)

Tabel 1 Hoeveel leerlingen telt uw school? (% , n=155)

	%
<50	3
50-100	7
100-150	11
150-200	12
200-250	14
>250	52

Het merendeel van de respondenten is werkzaam op een school in Noord-Brabant (25%) of Zuid-Holland (18%). Tabel 2 laat de verdeling per provincie zien.

Tabel 2 In welke provincie staat de school waarop uw werkzaam bent? (% , n=155)

	%
Groningen	3
Friesland	5
Drenthe	2
Overijssel	10
Flevoland	3
Gelderland	10
Utrecht	6
Noord-Holland	8
Zuid-Holland	18
Zeeland	3
Noord-Brabant	25
Limburg	7

Respondenten zijn vaak onderwijsgeevenden (65%), leidinggevende (directeur) (12%), onderwijsondersteunende (5%) of een vertrouwenspersoon (4%). Andere functies die respondenten ook regelmatig hebben zijn zorg coördinator of intern begeleider.

3.2 Bekendheid Prima basispakket

De respondenten zijn op verschillende manieren op de hoogte gebracht van het bestaan van het Prima basispakket. De meeste respondenten kennen het pakket via een schriftelijke mailing (28%), via een digitale mailing van Zorn (Kenmerk) (26%) of via een collega (26%). Tabel 3 laat zien via welke manieren de respondenten op de hoogte gebracht zijn van het bestaan van het Prima basispakket.

Tabel 3 Hoe bent u op de hoogte gebracht van het bestaan van het Prima basispakket? (% , n=154)

	%
Via een digitale mailing van Zorn (Kenmerk)	26
Via een schriftelijke mailing	28
Via een nieuwsbrief	8
Via de webshop van Zorn (Kenmerk)	7
Via collega's	26
Via de site van VeiligheidNL (Prima.veiligheid.nl)	7

Andere manieren die ook nog genoemd worden zijn:

- Via een ouder
- Zelf via google
- Via de bioscoop
- Via een tijdschrift
- Via GG&GD
- Via een programma op tv
- Via twitter
- Via de gemeente
- Via een leerling
- Via de bibliotheek

3.3 Gebruik en waardering Prima basispakket

In totaal heeft 23% van de respondenten al gewerkt met het Prima basispakket. Bijna driekwart van de respondenten 73% heeft nog niet met het Prima basispakket gewerkt, maar is wel van plan om dit te gaan doen. Slechts 2% is niet van plan om met het Prima basispakket aan de slag te gaan en 3% van de respondenten heeft het pakket nog niet ontvangen. Veruit de belangrijkste rede om nog niet gewerkt te hebben met het Prima basispakket is het feit dat de respondenten de film SPIJT! Nog niet hebben ontvangen en ze het lespakket graag willen koppelen aan de film. Ook tijdgebrek is een rede die vaak genoemd wordt als er gevraagd wordt waarom men nog geen gebruik gemaakt heeft van het Prima basispakket.

Het Prima basispakket bestaat uit verschillende onderdelen. Van alle respondenten geeft 87% aan gebruik te (gaan) maken van het Prima lespakket, 10% zegt dit misschien te gaan doen en 3% zegt dit niet te (gaan) doen.

Een groot deel (56% a 65%) van de respondenten onderschrijft de stelling dat het Prima Lespakket (het leerlingenboekje en de docentenhandleiding) duidelijk, nuttig, praktisch in gebruik, effectief, informatief, bruikbaar en toepasbaar is. Slechts 9% van de respondenten is van mening dat het Prima lespakket tijdrovend is (zie tabel 4).

Tabel 4: stelling over het Prima lespakket (% , n=137)

het Prima lespakket is....	(helemaal) mee oneens	neutraal	(helemaal) mee eens	Weet ik (nog) niet
... tijdrovend	22	29	9	41
... duidelijk	3	2	65	30
... nuttig	3	2	63	32
... praktisch in gebruik	3	2	56	39
... effectief	2	10	46	42
... informatief	3	3	64	31
... bruikbaar	3	3	60	34
... toepasbaar in mijn werk	3	3	62	32

De respondenten is ook gevraagd of ze nog opmerkingen, verbeteringen of suggesties over het Prima lespakket of een specifiek onderdeel daarvan hebben. De volgende opmerkingen zijn daarbij gemaakt:

- Je mist het persoonlijke stukje, de toevoegingen van de leerling, daar wordt tekort op ingegaan. welke ervaring heb je, kun je je iets vertellen over... etc.
- Als je alles wilt gebruiken ben je erg veel lessen kwijt. Gelukkig kun je ook heel eenvoudig een selectie maken en dat gebruiken wat je zelf zinvol acht.
- Praktijkonderwijs vraagt wat aanpassingen
- De lesstof is soms wat erg gemakkelijk voor leerlingen in het VO
- Niet duidelijk hoe de leerlingen de pestmeter kunnen invullen.
- Het ziet er heel goed uit maar we gaan nog starten!
- Bij ons was de vraag of het beter is om kinderen via het lespakket voor te bereiden op de film of andersom (gezien de leeftijd van de kinderen)
- Tijdrovend in de goede zin van het woord. We hebben er drie lessen mee gewerkt.
- Bij opdracht 3 is geen ruimte om een antwoord te schrijven, en sowieso extra ruimte om te schrijven is voor mijn leerlingen wel erg handig. Jammer dat de film er nog niet is
- Misschien wel als ik met de klas gewerkt heb. Op dit moment kijk ik naar handleiding en werkboek. Die zien er goed uit.
- Ik werk in het praktijkonderwijs. Het werkboekje is wat te talig voor onze leerlingen. Maar wel heel nuttig!!!
- Bij zulke onderwerpen die ook aansluiten bij een film, is het fijn dat de film op dvd verschenen is voordat je dit onderwerp behandelt. Wij hebben vanwege de groepen kinderen en de visueel ingestelde leerlingen ervoor gekozen om dus nog even te wachten met het aanbieden en behandelen van dit onderwerp
- We hebben er nog niet mee bewerkt dus weten niet hoe het in de praktijk uitpakt, maar het ziet er allemaal mooi uit
- Ik vind het een prachtige manier om de informatie uit de film te verwerken.
- Ook voor oudere leeftijd geschikt, maar misschien daar ook een lespakket voor beschikbaar stellen. Vooral ook in MBO groot pestprobleem
- Vrij heftige film voor groep 7
- Het lesmateriaal ziet er duidelijk en aantrekkelijk uit.
- Eventueel nog een aantal werkvormen toevoegen. je kunt er immers nooit genoeg hebben.
- Jammer dat de film er niet bij te bestellen was.

Het Prima basispakket bestaat uit verschillende onderdelen. Van alle respondenten geeft 37% aan gebruik te (gaan) maken van de digitale Pestmeter, 48% zegt dit misschien te gaan doen en 15% zegt dit niet te (gaan) doen.

Het merendeel van de respondenten (zie tabel 5) onderschrijft de stelling dat de digitale Pestmeter duidelijk, nuttig, praktisch in gebruik, effectief, informatief, bruikbaar en toepasbaar is. Van alle respondenten is 10% van mening dat de digitale Pestmeter tijdrovend is, een even groot deel is het daar echter niet mee eens. Aangezien een groot deel van de respondenten nog niet met de digitale Pestmeter heeft gewerkt hebben veel respondenten 'Weet ik (nog) niet' ingevuld.

Tabel 5: stelling over de digitale Pestmeter (% , n=119)

het Prima basispakket is....	(helemaal) mee oneens	neutraal	(helemaal) mee eens	Weet ik (nog) niet
... tijdrovend	10	13	10	63
... duidelijk	3	3	32	63
... nuttig	3	3	30	64
... praktisch in gebruik	3	3	29	65
... effectief	1	10	24	66
... informatief	3	5	30	62
... bruikbaar	3	3	33	62
... toepasbaar in mijn werk	3	6	30	61

De respondenten gevraagd of ze nog opmerkingen, verbeteringen of suggesties over de digitale Pestmeter of een specifiek onderdeel daarvan hebben. De volgende opmerkingen zijn daarbij gemaakt:

- We hebben de inlogcode niet ontvangen van de pestmeter.
- Ik zou graag toch wat meer in beeld willen hebben welke leerlingen er nu eigenlijk wel en niet de indruk heeft gepest te worden.
- Onduidelijkheid na het inloggen, hoe de leerlingen de meter kunnen invullen.
- Staat in de planning om deze af te nemen, alleen werkte mijn inlogcode niet. Hier moet ik nog achteraan!
- ik zou het fijn vinden als ik niet alles door moet scrollen om een overzicht te hebben van de resultaten. dus graag in een grafiek wat een scherm behelst, dus max een a4 per klas, ik heb er 8 dat is best veel scrollen
- De code voor de pestmeter ben ik kwijtgeraakt, graag ontvang ik een nieuwe code
- De inlogcodes zijn niet zo toegankelijk. Er staat dat je een grafiek kunt laten zien, dat is mij niet gelukt. Er zijn 3 of 4 kinderen die het niet juist afgesloten hebben maar ik kan nu niet meer zien wie. Dat vind ik okay, maar het is te tijdrovend om nogmaals in te vullen.
- Omdat we met meerdere groepen deze meter invullen krijgen we een mooi overzicht.
- Het lukte niet om in te loggen.
- Ik heb te maken met veel dyslectische leerlingen in mijn groep. Het zou fijn zijn als er een functie toegevoegd wordt waarbij de vragen voorgelezen worden. Op deze manier wordt het voor dyslectische kinderen minder tijdrovend en ook leuker.
- Het is een duidelijke vragenlijst die goed aansluit bij de leerlingen. Wel vind ik dat het heel erg veel vragen zijn waardoor het verschil tussen de vragen klein is en dit zorgt voor enige verwarring.
- Ik kan nog geen oordeel geven omdat we de pestmeter nog moeten gaan gebruiken, maar het lijkt me zeer zinvol.

De respondenten is ook gevraagd om een rapportcijfer te geven voor het Prima basispakket. Gemiddeld krijgt het Prima basispakket een 7,7 als rapportcijfer, de cijfers variëren van een 6 tot een 10.

Om de succes- en faalfactoren voor het gebruik van het Prima basispakket in kaart te brengen is de respondenten gevraagd wat ze sterke punten en wat ze verbeterpunten van het Prima basispakket vinden. Sterke punten die genoemd worden:

- Sluit aan op een film die de leerlingen erg aanspreekt
- Sluit aan bij het voorleesboek van Carry Slee
- Meteen inzetbaar
- Wisselende werkvormen
- De Pestmeter
- Aantrekkelijke boekjes
- Sluit aan bij de belevingswereld van de kinderen/jongeren
- Duidelijk voor leerlingen en docenten
- Zeer praktisch en te gebruiken voor meerder niveaus
- Spreekt kinderen aan. Hierdoor is het heel doeltreffend.
- Er wordt ook gevraagd naar eigen meningen van een kind. Je kunt er goed gespreksonderwerpen uitpakken
- Het onderwerp
- Een extra aanleiding om 'pesten" te bespreken
- Maakt een moeilijk onderwerp goed bespreekbaar, belicht verschillende onderwerpen van pesten

- Actueel
- Overzichtelijk
- Sluit aan bij de leeftijdsgroep, geeft inzicht in impact op de individu
- Duidelijk en praktisch
- Het grijpt kinderen aan en daardoor heeft het impact. kinderen identificeren zich met personages uit de film
- Herkenbaar voor de kinderen
- Makkelijk in gebruik
- Concreet
- De verschillende vormen van verwerking, zeker de laatste opdrachten zijn erg leuk.
- Mooie vorm
- Dat het gratis is
- Het gaat goed in op de dagelijkse zaken
- Is herkenbaar.
- De doelstellingen zijn breed
- Helder duidelijk en BELANGRIJK thema
- Gebruiksvriendelijk
- Het stelt het pest probleem heel serieus aan de orde.
- Plaatjes zijn actueel n.a.v. film en een duidelijke uitleg
- Duidelijk en Prima ondersteund door een ingrijpende en leerzame film.
- Anonimiteit, de vragen, het mooie beeld dat je daardoor krijgt.
- Ik heb tot nu toe de pestmeter ingezet, het zorgt weer voor een stuk bewustwording.
- De combinatie van actuele film met werkboek en pestmeter.
- Ziet er erg aantrekkelijk uit
- De layout past bij de doelgroep.
- Goed uitgewerkt, Prima en meteen toepasbaar, uitstekend materiaal
- Informatief
- Uitgebreide docentenhandleiding, interactief en actueel
- Tips voor allen heel duidelijk verwoord
- Pakkend, actueel onderwerp
- Praktijk gericht
- Compleet
- Het is materiaal wat er uitnodigend uit ziet
- Bereikt het doel op een effectieve manier; x
- Toegankelijk, helder, prikkelend
- Hoge betrokkenheid.
- Goedkoop
- Vragen zijn makkelijk
- Speelt in op de behoeften
- Zeer gedegen en kundig in elkaar gezet
- Serieus aandacht voor het pesten
- Kant en klaar
- Heel nuttig in het bewustwordingsproces.
- het is praktisch en makkelijk in te passen in je lesrooster als extra activiteit.
- De opdrachten spreken leerlingen aan
- Het is duidelijk ingedeeld in hoofdstukken.
- Voor kinderen interessant

Verbeterpunten die genoemd worden zijn:

- De film is nog niet beschikbaar
- Dvd bijleveren
- Ingaan op de persoonlijke kant van de leerling, nu was het erg veel theorie
- Sommige opdrachten mogen iets korter i.v.m. onderwijstijd.
- Het pakket is verdeeld over erg veel lessen. Dat is voor onze school wel een probleem geweest. Daarom hebben wij lessen moeten combineren.
- MBO onderwijs is 16+, het kan zijn dat dit pakket niet voor alle leerlingen inzetbaar is.
- Als de opdrachten die verwijzen naar de film een tijdstip in de film bevatten (bijv. 00:39:00) dan kan je dat fragmentje nog eens met de leerlingen bekijken.
- iets "moeilijker" opdrachten met meer nadenkwerk en overlegwerk voor het vo.
- De stukjes film die bij de lesmethode horen bijvoorbeeld beschikbaar stellen via you tube of iets dergelijks. Niet alle leerlingen hebben de film gezien en de film is nog niet uit op dvd.
- Soms wat gemakkelijk
- Duidelijkheid pestmeter.
- Het moet niet te veel tijd in beslag nemen. Kort maar effectief
- Wellicht een qua taal eenvoudiger versie voor NT 2 leerlingen
- Helaas is de film nog niet beschikbaar, het boek erbij leveren zou n optie zijn.
- Digitale pestmeter resultaten overzichtelijker

- Meer ruimte om op te schrijven
- Soms is er te veel uitleg
- Foutief afsluiten waardoor hij niet opslaat de codes van de Pestmeter
- Dat weet ik nu nog niet omdat ik er nog niet mee gewerkt heb. Maar het lijkt er allemaal solide uit te zien.
- Iets te veel materiaal
- Meerdere niveaus
- In mijn lokaal heb ik geen mogelijkheden om digitaal te werken, als jongerenwerker binnen de school heb ik geen pc's in mijn ontmoetingsruimte en ook geen digitaal schoolbord.
- Voor beperkte leeftijdsgroep beschikbaar. Met wat eigen aanpassingen ook voor MBO bruikbaar, maar jammer dat daar niets voor is!
- De hoeveelheid tekst
- Soms te moeilijk voor onze doelgroep (speciaal onderwijs). Eventueel een wat minder talige versie maken.
- Ik vind de film niet zo geschikt
- Belevingswereld is soms wat te overdreven weergegeven
- Ervoor zorgen dat alles leverbaar is vanaf het begin dan kun je de meest ideale situatie neerzetten en vooral voor leerlingen het duidelijk maken.
- Ik zou graag nog meer werkvormen vinden en die vervolgens uitgebreider uitleggen.
- Niveau is best hoog voor groep 7, maar met kleine aanpassingen goed te doen.
- Meer uitleg over de digitale pestmeter, alvorens het afnemen van de pestmeter.

3.4 Reden om het pakket te bestellen

De belangrijkste reden voor de respondenten om het Prima basispakket te bestellen/gebruiken is het feit dat het pakket een SPIJT! 'jasje' heeft en daardoor dus te koppelen is aan de film SPIJT! (71%). Ook willen veel respondenten met behulp van het pakket pesten op hun school voorkomen (68%) of verminderen/stoppen (60%). Van alle respondenten geeft 37% aan het Prima basispakket te hebben besteld/gebruikt omdat het pakket duidelijk is en praktisch in gebruik. Slechts 2% van de respondenten heeft het pakket besteld/gebruikt omdat studies aantonen dat het Prima programma effectief is en eveneens 2% omdat de aanpak is gebaseerd op het ontwerp van de Noorse deskundige Dan Olweus.

3.5 Digitaal vs. Papier

Op de vraag of de respondenten het boekje liever digitaal zouden willen ontvangen antwoordt maar liefst 76% met 'Nee', de overige 24% zou het boekje wel graag digitaal ontvangen. Op de vraag waarom ze het wel of niet digitaal zouden willen ontvangen worden de volgende antwoorden gegeven:

- Beiden graag
- Ik houd er van om iets in handen te hebben
- Te weinig computers op school
- Dit werkt veel makkelijker, is laagdrempeliger, alleen jammer dat we niet voor meer leerlingen konden bestellen.
- Ik vind beiden prettig.
- Prettig werken met boekjes, er is maar 1 computer voor 26 leerlingen
- Kinderen vinden het een heel leuk boekje, dus of je het nou uit moet printen of gewoon ontvangt...
- Kinderen vinden het veel prettiger in een boekje
- Digitaal, want dan kan het niet kwijtraken en kun je het telkens opnieuw gebruiken, goed voor het milieu
- Op papier is het contact met de leerlingen prettiger.
- Op papier is handiger
- Nu kunnen kinderen er even zelfstandig in werken. Het hoeft dus niet geheel klassikaal. Kinderen kunnen het zo ook mee naar huis nemen. Dit nodigt uit tot gesprek thuis. Dat vind ik ook erg belangrijk. Wanneer het een digitale versie betreft die uitgeprint kan worden, zit er weer veel werk aan voor de leerkracht en is het niet in kleur. Het is dan minder uitnodigend. Kinderen zullen het dan ook eerder weggooiden.
- Het werkboekje kan nu ingeleverd worden voor een cijfer en leerlingen kunnen er thuis aan verder werken.
- Je moet dan alles zelf uitprinten
- Omdat wij als school niet in staat zijn de kinderen op een digitale manier les te geven...

- Digitaal is praktisch en minder kostbaar.
- Ik heb graag het materiaal in handen!
- Omdat mijn studenten alle opdrachten moeten uitvoeren op de computer. Daarom is het weleens prettig om iets op papier te hebben.
- Onze leerlingen schrijven niet graag,, eigenlijk doen zij alles op de computer.
- Het is nu een duidelijk werkboekje voor de leerlingen
- Beide, zelf printen wanneer nodig kan papier sparen, up to date versie wanneer jullie aanpassingen doorvoeren
- Digitaal, dan kunnen we zelf meerdere boekjes uitdraaien.
- Niet liever digitaal, maar ook digitaal. Handig in gebruik.
- Vindt papieren versie handiger
- Je kunt er zo makkelijker in terugkijken
- Prima voor in de digitale orthotheek
- Iets fysieks werkt vaak nog heel goed
- Iedere leerling heeft nu een werkboekje.
- Omdat we als school daar nog niet goed genoeg voor ingericht zijn
- Prima zo en handig dat er gelijk werkboekjes geleverd worden
- Vanwege fysieke netwerkproblemen
- Prima zo
- Nu kan het na afloop mee naar huis, daar kan het nogmaals aandacht krijgen in het gezin
- Een fysiek boekje blijft toch gewoon wel handig om mee te werken
- Omdat kinderen het fijn vinden om in een boekje te werken. Ze nemen dan ook beter op
- Ik werk niet op een school, maar als externe vertrouwenspersoon op ruim 150 basisscholen. Ik wil de materialen fysiek kunnen laten zien aan de interne vertrouwenspersonen van de scholen.
- Boekje is nog eens na te lezen en meerdere keren te gebruiken/op terug te kijken
- Omdat we willen werken met active board
- Handzaam en uitdagend voor de kinderen in boekjesvorm
- Ik graag iets tastbaars, wat ik altijd kan raadplegen, en niet alleen als de computer het doet
- We werken toch nog veel fysiek met boeken en hebben niet voor elke les computers beschikbaar.
- Kinderen willen nog steeds graag thuis laten zien waar ze aan gewerkt hebben.
- Te weinig computers beschikbaar en veel leerlingen werken liever uit boek dan op computer
- Kinderen willen het graag ook mee naar huis nemen en de kopieerkosten speelt mee.
- Ik vind het goed dat kinderen zelf iets opschrijven en dus kunnen terug lezen.
- Ik vind het tastbaar. Kinderen kunnen het thema thuis bespreken m.b.v. het boekje.
- Werkt prettig, kunnen de leerlingen mee naar huis nemen, wordt het daar eerder besproken..
- We hebben nog niet voor alle leerlingen een digitale werkplek
- Dan moeten we zelf kopiëren
- Wij werken met een iPad
- Levert extra werk op en zelf printen is nooit zo mooi als gedrukt
- Boekje is prettig werken, i.v.m. kostenbesparing is digitaal wel beter
- We werken veel digitaal. Papier is afwisseling. Papier werkt altijd.
- Visueel voor de kinderen
- Op deze manier is het voor ons het beste werkbaar, onze leerlingen (Voortgezet speciaal onderwijs) vinden het prettig om in een werkboek te werken.
- Ja, want dan kun je uitprinten wat je wilt gebruiken. Nee, omdat leerlingen het toch veel leuker vinden om te werken in een officieel werkboekje.
- Omdat wij nog geen gebruik maken van tablets is fysiek bij ons op school nog de beste methode voor de leerlingen
- omdat ik op school geen toegang heb tot een pc o.i.d.
- Ziet er mooi uit
- Op dit moment niet omdat we te weinig digitale mogelijkheden hebben voor de leerlingen.
- Dit is fijner en zo kunnen de leerlingen het ook mee naar huis nemen en met ouders bespreekbaar maken
- De boekjes zien er erg aantrekkelijk uit en werken hierdoor extra motiverend
- Kinderen kunnen er nu zelf op een individuele manier mee aan de slag
- Wij doen al veel digitaal dus dit is een prettige afwisseling
- Zo meteen bruikbaar.
- Het blijkt als kinderen schriftelijk moeten invullen dat het beter beklift.
- Onnodig veel werk. Nu heeft het een coole uitstraling. Voor leerlingen aantrekkelijker

- Ik zou dit ook op het digibord willen gebruiken.
- Beiden. Voor onze leerlingen is het fijn om ook een eigen exemplaar te hebben. Of het moet te printen zijn, dan is het ook ok!
- Beide...dat is een goed idee....
- Het is fijn dat ieder kind zijn eigen boekje heeft. De kinderen vinden het boekje aantrekkelijk, doordat het in kleur is.
- Op papier werkt beter
- Boekjes blijven handig in het gebruik
- onze digitale voorzieningen zijn daar onvoldoende voor
- graag beide. Het materiaal voor de leerlingen blijvend in boekvorm en voor de docentenhandleiding een digitale versie
- Dat spaart papier uit.
- de leerlingen hebben nu iets tastbaars dat ook door de ouders bekeken kan worden
- Omdat je met dit onderwerp klassikaal aan de gang wilt gaan en daar zijn boekjes prettig voor.
- Een boekje is persoonlijker.
- De kinderen willen graag zelf dingen op kunnen schrijven.
- Dan moet ik het alsnog zelf uitprinten... Digitale beschikbaarheid naast het toesturen is wel handig. Dan kun je het boekje openen op het digibord.
- Dan is het weer veel kopieerwerk!! We hebben niet de middelen om alle leerlingen digitaal het boekje te laten invullen.
- Kinderen willen toch graag iets in handen hebben.

3.6 Kosten van het Prima basispakket

Respondenten hebben het Prima basispakket gratis kunnen bestellen. Gevraagd is of het feit dat het pakket gratis was een belangrijke motivatie was om het pakket te bestellen. Van alle respondent geeft 30% aan dat ze het pakket niet hadden besteld als het niet gratis was, 63% geeft aan dat dat ligt aan hoeveel ze hadden moeten betalen voor het pakket en 8% geeft aan het pakket sowieso besteld te hebben ook als ze daarvoor hadden moeten betalen.

Aan alle respondenten is ook gevraagd wat ze een redelijke prijs zouden vinden om voor het pakket te betalen. De respondenten zouden er gemiddeld €20,50 voor over hebben, de bedragen variëren van niets tot 400 euro.

3.7 Extra Modules

Aanvullend op het Prima basispakket zijn er ook een aantal extra modules. Tabel 6 laat zien in welke mate de respondenten geïnteresseerd zijn in deze modules.

Tabel 6: Interesse extra modules (%)

Spreken de extra modules u aan en zou u er gebruik van maken?	Ja, zou ik graag gebruik van maken	Ja, maar weet nog niet of ik er gebruik van wil maken	Nee
Een e-learningmodule om de deskundigheid van docenten te vergroten (n=141)	26	57	17
Een ouderbijeenkomst over hoe we met elkaar omgaan (n=142)	14	54	32
Begeleiding voor verdere ondersteuning (n=137)	10	51	39
Pestmeter voor docenten waarmee u advies krijgt over de aanpak van pesten op uw school en relevante tools om uw pestaanpak levend te houden (n=143)	32	55	13
Creatief onderdeel (theater) voor ouders over dit onderwerp (n=143)	15	48	36

Te zien is dat vooral veel respondenten gebruik zouden willen maken van een Pestmeter voor docenten waarmee ze advies krijgen over de aanpak van pesten op hun school en relevante tools om de pestaanpak levend te houden (32%) en een e-learningmodule om de deskundigheid van docenten te vergroten (26%).

Eigen suggesties die respondenten aandragen voor aanvullend aanbod voor scholen:

- Digibord tools

- Multicultureel
- Creatieve verwerking voor de leerlingen d.m.v. bijv. Theater
- Online quiz/pestmeter voor ouders om thuis mee te kunnen werken
- creatief onderdeel (theater) voor leerlingen en leerkrachten
- Opzet van waardenmanifest, hoe doe je zo iets?
- Wij werken zelf met Positive Behavior Support. Het bestelde lespakket is voor ons als zinvolle aanvulling tijdens de Dag van Respect voor de groepen 7 en 8

3.8

Tot slot

Tot slot is aan de respondenten gevraagd of ze nog opmerkingen naar aanleiding van de vragenlijst, het onderzoek of anderszins hebben. Op deze vraag zijn de volgende antwoorden gegeven:

- Waarom wordt deze vragenlijst nu al gestuurd. De film is nog niet eens binnen. Deze vragenlijst komt meer tot zijn recht wanneer de film en het pakket gebruikt zijn.
- Verder wil ik u nog hartelijk danken voor uw bijdrage waardoor wij het pesten nadrukkelijk weer hebben kunnen bespreken en kunnen aanpakken.
- Bij vraag: type onderwijs toevoegen MBO
- Enquête is lastig in te vullen, omdat we nog niet met pakket hebben gewerkt
- De vraag over de betaling was geen goede vraag bijv. was het een prijs per leerling? Wanneer je een pakket voor 250 kinderen besteld is in mijn ogen nl anders dan voor 50 kinderen
- Eigenlijk is het invullen pas zinnig na gebruik
- Toelichting vorige vraag: €3,00 per leerlingen wij hebben voor 250 leerlingen besteld
- Graag wil ik een nieuwe code voor de pestmeter ontvangen
- Ik heb tot nu toe alleen de pestmeter gezien en niet het pakket. Ik weet dus niet hoeveel ik voor het pakket zou willen betalen.
- ik vind het jammer dat ik nog geen ervaring heb met het project in de praktijk.
- Liever hetzelfde materiaal, maar dan zonder het 'spijt!' jasje
- Hartelijk bedankt voor de inzet en het materiaal.
- Kan weinig invullen omdat we het nog niet hebben gebruikt

4

Conclusies

Doordat het Prima basispakket is gekoppeld aan de film Spijt! en de film nog niet op DVD was uitgekomen ten tijde van het onderzoek hebben helaas nog niet veel respondenten gebruik gemaakt van het Prima basispakket. Ondanks dit gegeven zijn de meeste respondenten wel heel erg positief over het Prima basispakket en zeker van plan om het te gaan gebruiken. In onderstaande paragrafen zullen de vragen die als uitgangspunt van de evaluatie gelden beantwoord worden.

4.1 Hoe groot is het bereik van de implementatie activiteiten?

De respondenten zijn op verschillende manieren op de hoogte gebracht van het bestaan van het Prima basispakket. Meer dan een kwart van de respondenten kennen het pakket via een schriftelijke mailing en nog eens een kwart via een digitale mailing van Zorn (Kenmerk).

4.2 Hoeveel scholen voeren Prima basismodule uit. En welke onderdelen voeren zij uit?

In totaal heeft bijna een kwart van de respondenten al gewerkt met het Prima basispakket. Bijna driekwart van de respondenten heeft nog niet met het Prima basispakket gewerkt, maar is wel van plan om dit te gaan doen. Veruit de belangrijkste rede om nog niet gewerkt te hebben met het Prima basispakket is het feit dat de respondenten de film SPIJT! Nog niet hebben ontvangen en ze het lespakket graag willen koppelen aan de film. Ook tijdgebrek is een rede die vaak genoemd wordt als er gevraagd wordt waarom men nog geen gebruik gemaakt heeft van het Prima basispakket.

Het Prima basispakket bestaat uit verschillende onderdelen. Van alle respondenten geeft 87% aan gebruik te (gaan) maken van het Prima lespakket slechts geeft 37% aan gebruik te (gaan) maken van de digitale Pestmeter. Daarbij moet echter wel vermeld worden dat bijna de helft van de respondenten aangeeft misschien gebruik te gaan maken van de digitale Pestmeter.

4.3 Hoeveel scholen voeren de aanvullende modules uit? En welke modules voeren zij uit?

Ten tijde van het onderzoek waren de aanvullende modules helaas nog niet beschikbaar. Wel is er gevraagd van welke aanvullende modules de respondenten graag gebruik zouden willen maken. Uit deze vraag blijkt dat vooral veel respondenten gebruik zouden willen maken van een Pestmeter voor docenten waarmee ze advies krijgen over de aanpak van pesten op hun school en relevante tools om de pestaanpak levend te houden en een e-learningmodule om de deskundigheid van docenten te vergroten.

4.4 Hoe waarderen gebruikers de Prima basismodule en de aanvullende modules? (duidelijkheid, praktisch in gebruik, nuttig, tijdsinvestering)?

Een ruime meerderheid van de respondenten onderschrijft de stelling dat het Prima Lespakket (het leerlingenboekje en de docentenhandleiding) duidelijk, nuttig, praktisch in gebruik, effectief, informatief, bruikbaar en toepasbaar is. Maar een heel klein aantal respondenten is van mening dat het Prima lespakket tijdrovend is. Het oordeel over het Prima lespakket is dus vrij positief.

Het merendeel van de respondenten onderschrijft ook dat de digitale Pestmeter duidelijk, nuttig, praktisch in gebruik, effectief, informatief, bruikbaar en toepasbaar is. Ook in dit geval is maar een heel klein deel van de respondenten van mening dat de digitale Pestmeter tijdrovend is. Aangezien een groot deel van de respondenten nog niet met de digitale Pestmeter heeft gewerkt hebben veel respondenten 'Weet ik (nog) niet' ingevuld, Hierdoor is het lastig om echt conclusies te trekken over de waardering van de digitale Pestmeter

Aangezien de aanvullende modules nog niet beschikbaar waren ten tijde van het onderzoek is er niet gevraagd naar de waardering van deze modules.

Gemiddeld krijgt het Prima basispakket van de respondenten een 7,7 als rapportcijfer.

4.5

Wat zijn de succes- en faalfactoren van de nieuwe Prima aanpak?

Om de succes- en faalfactoren voor het gebruik van het Prima basispakket in kaart te brengen is de respondenten gevraagd wat ze sterke punten en wat ze verbeterpunten van het Prima basispakket vinden. Sterke punten die genoemd worden zijn vooral dat het pakket aansluit bij de film SPIJT!, wisselende werkvormen heeft, er aantrekkelijk uitziet en aansluit bij de belevingswereld van de kinderen/jongeren. Ook het feit dat het onderwerp actueel is en het pakket overzichtelijk, praktisch en duidelijk is zijn sterke punten volgens de respondenten. Verbeterpunten die genoemd worden zijn het feit dat de film pas laat leverbaar is, de DVD niet standaard bij het pakket geleverd wordt en dat er soms erg grootte hoeveelheden tekst gebruikt worden. Ook de digitale Pestmeter heeft wat verbeterpunten. Zo is de pestmeter niet voor iedereen duidelijk en er gaat ook wel eens wat mis met de inlogcodes voor de Pestmeter.

Bijlage 1 Vragenlijst

Onderzoek PRIMA 2013

In de loop van 2013 heeft u bij VeiligheidNL (voorheen Consument en Veiligheid) en Zom (Kenmerk) het gratis Prima basispakket, gebaseerd op de film Spijt!, besteld. Wij voeren momenteel een onderzoek uit naar de waardering en het gebruik van het Prima basispakket. Graag willen wij uw mening hierin mee nemen. Met uw mening helpt u ons de materialen verder te verbeteren. Het invullen van de vragenlijst kan direct online, en neemt maximaal 10 minuten in beslag. Door mee te doen maakt u kans op één van de drie Bol.com bonnen van €25,-

Voordat u met het invullen van de vragenlijst begint, nog een paar opmerkingen:

1. De antwoorden worden anoniem verwerkt door VeiligheidNL
2. Het is belangrijk dat u alle vragen invult. Kies steeds maar één antwoord. Wanneer u meerdere antwoorden mag kiezen, staat dit bij de vraag vermeld.
3. Klik op de 'Gereed' knop als je de vragenlijst helemaal hebt ingevuld. De vragenlijst wordt dan automatisch verstuurd.

Wanneer u vragen heeft over deze vragenlijst, kunt u contact opnemen met Mariotte Fabrie van VeiligheidNL.
m.fabrie@veiligheid.nl

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!

Hoeveel leerlingen telt uw school?

<50

50-100

100-150

150-200

200-250

>250

Van welk schooltype is de school waar u werkzaam bent?

Primair onderwijs/ basisonderwijs

Voortgezet onderwijs

In welke provincie staat de school waarop uw werkzaam bent?

Groningen

Friesland

Drenthe

Overijssel

Flevoland

Gelderland

Utrecht

Noord-Holland

Zuid-Holland

Zeeland

Noord-Brabant

Limburg

Onderzoek PRIMA 2013

In welke functie bent u werkzaam op uw school?

Onderwijsgevend

Onderwijsondersteunend

Leidinggevend (directeur)

Vertrouwenspersoon

Anders, naamlijk:

Volgens onze gegevens heeft u het basispakket van de Prima aanpak besteld.

De Prima aanpak is één van de erkende interventies in Nederland voor het voorkomen en verminderen van pesten.

Het basispakket bestaat uit:

- een leerlingenboekje dat aansluit op de film SPIJT! naar het succesvolle boek van Carrie Slee;
- een docentenhandleiding met veel achtergrondinformatie, antwoorden bij de opdrachten, extra lessuggesties en verwijzingen naar andere informatiebronnen;
- de digitale Pestmeter waarmee u inzicht krijgt in pestgedrag op school- en klasniveau.

Hoe bent u op de hoogte gebracht van het bestaan van het Prima basispakket?
(meerdere antwoorden mogelijk)

Via een digitale mailing van Zorn (Kenmerk)

Via een schriftelijke mailing

Via een nieuwsbrief

Via de webshop van Zorn (Kenmerk)

Via collega's

Via de site van VeiligheidNL (prima.veiligheid.nl)

Anders,
naamlijk:

Heeft u al gebruik gemaakt van het PRIMA basispakket?

Ja

Nee, ben ik nog wel van plan

Nee, ben ik ook niet van plan

Ik heb het nog niet ontvangen

Waarom heeft u nog geen gebruik gemaakt van het PRIMA basispakket?

Onderzoek PRIMA 2013

Waarom gaat u geen gebruik maken van het PRIMA basispakket?

Het Prima basispakket bestaat uit verschillende onderdelen. Heeft u gebruik gemaakt (of wilt u gebruik gaan maken) van het Prima lespakket met het leerlingenboekje dat aansluit op de film SPIJT! en de docentenhandleiding?

Ja
 Misschien
 Nee

Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen: Het Prima lespakket (het leerlingenboekje en de docentenhandleiding) is...

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet ik niet/ nog geen gebruik gemaakt van dit onderdeel
...duidelijk	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
...praktisch in gebruik	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
...nuttig	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
...tijdrend	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
...effectief	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
...bruikbaar	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
...informatief	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
...toepasbaar in mijn werk	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Heeft u nog opmerkingen, verbeteringen of suggesties over het Prima basispakket of een specifiek onderdeel daarvan?

Het Prima basispakket bestaat uit verschillende onderdelen. Heeft u gebruik gemaakt (of wilt u gebruik gaan maken) van de digitale Pestmeter waarmee u inzicht krijgt in pestgedrag op school- en klasniveau?

Ja
 Misschien
 Nee

Onderzoek PRIMA 2013

Wat is voor u de rede om het Prima basispakket te gebruiken/bestellen? (meerdere antwoorden mogelijk)

Wij willen pesten op onze school voorkomen

Wij willen pesten op onze school verminderen/ stoppen

De aanpak is gebaseerd op het ontwerp van de Noorse deskundige Dan Olweus

Het Prima pakket is duidelijk en praktisch in gebruik

Studies tonen aan dat het Prima programma effectief is

Omdat het een Spijt 'jasje' heeft en we het dus aan de film Spijt kunnen koppelen

Anders, namelijk...

Zou u het lespakket liever digitaal willen ontvangen? (dus niet meer als fysiek boekje)

Ja

Nee

Waarom wel/niet?

U heeft het Prima basispakket gratis kunnen bestellen. Was het feit dat het pakket gratis was een belangrijke motivatie om het pakket te bestellen? Of had u het ook besteld als u ervoor had moeten betalen?

Nee, ik had het pakket niet besteld als het niet gratis was

Dat ligt eraan hoeveel ik had moeten betalen

Ja, ik had het pakket sowieso besteld ook als ik daarvoor had moeten betalen

Wat zou u een redelijke prijs vinden om voor dit pakket te betalen?

€

Op basis van onderzoek bij scholen, wordt in de loop van 2013 de Prima aanpak uitgebreid met aanvullende modules waarmee u de pestaanpak levend kunt houden in uw school. U kunt daarbij denken aan een e-learning module om de deskundigheid van docenten te vergroten, ouderbijeenkomsten en begeleiding voor verdere ondersteuning.

Onderzoek PRIMA 2013

Spreken de extra modules u aan en zou u er gebruik van maken?

	Ja, zou ik graag gebruik van maken	Ja, maar weet nog niet of ik er gebruik van wil maken	Nee
Een e-learningmodule om de deskundigheid van docenten te vergroten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een ouderbijeenkomst over hoe we met elkaar omgaan	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Begeleiding voor verdere ondersteuning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Pestmeter voor docenten waarmee u advies krijgt over de aanpak van pesten op uw school en relevante tools om uw pestaanpak levend te houden.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Creatief onderdeel (theater) voor ouders over dit onderwerp	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Heeft u misschien zelf suggesties voor aanvullend aanbod voor scholen?

Heeft u nog vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze vragenlijst, dit onderzoek of anderszins?

Nee

Ja, namelijk

Wilt u kans maken op een cadeaubon van 25 euro? Vul dan hier uw naam en e-mailadres in:

Naam:

Emailadres: